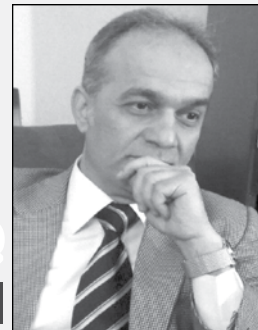

روایت سید محمد مقدسی از جامعه متخصصین نساجی ایران از وابستگی صنعت نساجی در تکنولوژی و سخت‌افزار به واردات تا بررسی ریشه‌های فرهنگی صنایع و شکل‌ها

تهیه و تنظیم: عطیه پزم

«آقای مقدسی، لطفاً در ابتدای گفت‌وگو از نحوه ورودتان به صنعت نساجی بگوئید. از همان دوران کودکی و نوجوانی، زمینه علاقه من هنر بوده و است. در نتیجه رشته نخست سینما بود، هرچند پس از تحصیلات دانشگاهی در این زمینه و از آنجاکه زمینه مساعدی برای فعالیت در این عرصه برایم به وجود نیامد، بنا به مشورت جمعی از اعضای خانواده و دوستان وارد رشته نساجی شدم و تحصیل در این حوزه را تا مقطع کارشناسی ارشد ادامه دادم.

«چه شد که به یک‌باره از سینما به سمت نساجی تغییر جهت دادید؟

تعریف هنر مشخص است و نساجی و سینما، از جمله فنون و صناعی به شمار می‌روند که هر دو با هنر عجین هستند. البته که در حوزه نساجی، به دلیل عملکرد جزیره‌ای و در قیاس با سینما، همبستگی میان اجزاء آن چندان عیان نیست. در این بین یکی از مهم‌ترین دستاوردهای نساجی، محصولات هنر صنعت مد و لباس است که خود یکی از مهم‌ترین ملزومات رشته‌های هنری همچون تئاتر و سینما به شمار می‌رود. طراحی پارچه و لباس بدون نساجی هیچ معنایی ندارد چرا که این افراد باید مبانی نساجی را بدانند تا بتوانند آثاری کاربردی خلق کنند. بسیاری از تحصیل‌کردگان عرصه هنرهای تجسمی همچون نقاشی و گرافیک هم پا به دنیای نساجی گذاشته‌اند و این روند سبب شده که صنعت نساجی به‌هیچ‌وجه از جریانات هنری جدا نبوده است. زمانی که تحصیل

صنایع نساجی جهت اطلاع‌رسانی، ایجاد سایت جهت اطلاع‌رسانی، برگزاری جلسات، همایش‌ها، سمینارها، جشنواره و میزگرد در خصوص موضوع و اهداف جامعه و تلاش در جهت تشکیل و تصویب قانون سازمان نظام‌مهندسی نساجی از جمله اهداف مندرج در اساسنامه این تشکل است. نظر به اهمیت نقش و جایگاه تشکل‌ها در مسیر توسعه صنایع خرد و کلان، سید محمد مقدسی رئیس هیئت‌مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران، مهمان این هفته هنرآنلاین بود. مقدسی دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد مهندسی تکنولوژی نساجی از دانشگاه آزاد یزد است و از جمله فعالیت‌های اجرایی او می‌توان به عضویت در هیئت مؤسس جامعه متخصصین نساجی ایران، مدیرعامل دوره اول و عضو هیئت‌مدیره چهار دوره جامعه متخصصین نساجی ایران، مدیر سالن ریسندگی شرکت پشم‌بافی افشار یزد، مدیر تولید شرکت ناز نخ، مدیر تحقیق و توسعه شرکت بافکار جیت سازی تهران، مدیر بازرگانی گروه صنعتی نیکو ابهر، مدرس دانشگاه‌های آزاد اسلامی واحد یزد، شهری، اراک و شهید رجایی، کارشناس کارگردانی سینما از دانشکده هنرهای زیبا، مدرس حوزه برندینگ، فروش و مارکتینگ و مدیریت گروه علمی آموزشی پژوهشی مقام امن اشاره کرد. مشروح گفت‌وگو با رئیس هیئت‌مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران درباره نحوه همراهی او با جامعه متخصصین صنایع نساجی ایران و مهم‌ترین اهداف و چالش‌های این تشکل در عرصه نساجی کشور را در ادامه بخوانید:

محمد مقدسی رئیس هیئت‌مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران می‌گوید: صنعت نساجی در عمل هیچ‌گونه وابستگی به دولت ندارد.

سرویس مد و لباس هنرآنلاین: جامعه متخصصین نساجی ایران از سال ۱۳۷۹، نخستین گام‌های خود را با هدف تبادل نظر و کسب اطلاعات و تجربیات در زمینه‌های مختلف صنعت نساجی و صنایع وابسته به آن از لحاظ علمی، اقتصادی و فنی به‌منظور حفظ و بهبود این صنعت در سطح کشور برداشته است و پس از طی فراز و نشیب‌های بسیار در مسیر تحقق اهداف و چشم‌اندازها، امروز همچنان در تلاش است تا ضمن حمایت از حقوق صنفی اعضا، آموزش و تربیت نیروی انسانی متخصص در زمینه را در اولویت برنامه‌های خود قرار دهد.

پیشنهاد و یا اقدام برای آموزش و یا تربیت نیروی انسانی متخصص در زمینه نساجی و صنایع وابسته به آن، انتشار هرگونه نشریه جهت اطلاع‌رسانی به اعضای جامعه، ارائه و یا انجام تحقیقات علمی و صنعتی و همچنین ایجاد مراکز آمار و اطلاعات و انتشارات در زمینه صنعت نساجی و صنایع وابسته به آن به‌صورت غیرانتفاعی، تلاش در جهت حفظ و حمایت از حقوق صنفی اعضا، به‌روزرسانی دانش فنی و تخصصی اعضا، تلاش در جهت ایجاد تسهیلات رفاهی جهت اعضا، ارائه پیشنهادها و راهکارهای علمی و تخصصی و ارتباط با مسئولین سازمان‌ها، دستگاه‌ها، وزارتخانه‌ها و دوایر دولتی در خصوص موضوع و اهداف جامعه، تشکیل بانک اطلاعاتی متخصصین

در رشته نساجی را شروع کردم، می دانستم که باید به سرعت با دیگران همراه شوم و از همان سال دوم دانشگاه وارد بازار کار در حوزه نساجی شدم چرا که معتقدم این رشته تا اندازه قابل توجهی باید دو موضوع دانش و تولید را با یکدیگر همراه سازد و در این بین مباحث آکادمیک و علمی هستند که به فعالیت و تجربه افراد رونق خواهند داد.

پس از حضور در دانشگاه، چگونه و از چه زمانی با جامعه متخصصین نساجی آشنا شدید؟

زمان آغاز فعالیت در حوزه نساجی با تشکلهایی در این زمینه برخورد کردم. البته که اساساً علاقه بسیاری به همراهی با فعالیتهای گروهی دارم و در همان مقطع دانشجویی، عضو جامعه متخصصین نساجی شدم هر چند که در آن زمان همچنان پسوند ایران نداشت؛ در زمان فارغ التحصیلی متوجه شدم که هیچ خبری از این مجموعه به گوش نمی رسد و وقتی از طریق افرادی همچون مهندس جمشید بصیری تهرانی از اعضای هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی ایران، جویای روند فعالیت این مجموعه شدم، دریافتیم که این تشکل در آن مقطع هیچ گونه فعالیتی نداشته و به نوعی مجوز فعالیتشان هم ابطال شده است.

چگونه شد که روند همراهی شما با این تشکل، شکل حقوقی پیدا کرد و شما به جمع هیئت مدیره راه یافتید؟ جامعه در بدو شکل گیری، مجوز خود را از وزارت علوم دریافت کرده بود و بر این اساس، اعضای هیئت مدیره از میان اعضای هیئت علمی دانشگاهها انتخاب شده بودند اما نکته اینجاست که اعضای هیئت علمی نمی توانستند در آن مقطع و حتی تاکنون به طور هم زمان با صنعت هم پا شوند و این تشکل اگر می خواست مؤثر واقع شود، نباید تنها در دل دانشگاه می ماند. در آن زمان، عدم همراهی صنعتگران با این جامعه موجب ضعیف شدن این تشکل شده بود و فعالیت آن ها را به جریانات پژوهشی و تحقیقاتی محدود کرده بود. در همان زمان برای راه اندازی فعالیت انجمن و از سرگیری برنامه ها

اعلام آمادگی کردم و با همراهی مساعد اعضا در سال ۷۹، جامعه متخصصین نساجی ایران مجوز خود را از وزارت کشور دریافت کرد، هیئت مؤسس آن تشکیل و فراخوان عضوگیری منتشر شد. در نهایت نیز نخستین انتخابات در ۹ مرداد سال ۸۱ برگزار شد و من آن زمان به عنوان مدیرعامل انتخاب شدم. سال ۹۷ آخرین انتخابات را انجام دادیم و اکنون در دور ششم هیئت مدیره مشغول به فعالیت هستیم. البته من در انتخابات دوره پنجم حضور نداشتم چرا که ما خودمان در آن زمان قانونی وضع کرده بودیم مبنی بر این که افرادی که در دو دوره عضو هیئت مدیره بودند، در دوره سوم حق کاندیداتوری ندارند و طبق بررسی هایی که از مسیر وزارت کشور انجام دادیم، متوجه شدیم که باید این قانون را حذف کنیم. نکته حائز اهمیت در ارتباط با موضوع ذکر شده این است که بسترهای سیاسی و اجتماعی برای دوام و قوام تشکل ها چندان وجود ندارد و تغییر اعضای فعال و پویای هیئت مدیره ها موجب ضعیف شدن تشکل خواهد شد.

۴ طی سال های همراهی شما با هیئت مدیره جامعه، دغدغه ذهنی شما بیشتر بر چه موضوعاتی متمرکز بوده است و آیا از عملکرد خود و همکارانتان طی این سال ها ابراز رضایت می کنید؟

همواره بر این باور بوده ام که فضای ساختاری جامعه سبب شده که فرهنگ کار گروهی چندان وجود نداشته باشد. این که می گویم نسبی است اما به زعم من در جامعه ما این امر مصادیق بسیاری دارد. بسیاری از ما می پرسند که عضویت ما در جامعه چه خروجی و دستاوردی برای ما دارد. من با این تفکر به شدت مخالفم و اتفاقاً بر این باور هستم که این پرسش باید از سوی تشکل ها مطرح شود که همراهی افراد علاقه مند و دغدغه مند، چگونه می تواند به تحقق اهداف تشکل کمک کند. تشکل ها چه در صنعت باشند و چه در جای دیگر، دارای ریشه فرهنگی هستند و اگر دید ما این باشد که عضویت در یک تشکل چه منفعتی برای

ما دارد، راه به جایی نخواهیم برد و کارمان روز به روز سخت تر خواهد شد. افرادی که در رأس کار قرار گرفته اند، همگی تحصیل کرده رشته نساجی هستند اما واقعیت این است که برای عضویت در جامعه، افراد با تخصص های گوناگون می توانند به عنوان عضو غیر پیوسته در کنار ما قرار گیرند. این گونه است که خانواده شکل می گیرد و هویت پیدا می کند. ما کار می کنیم تا زندگی مطلوب و جامعه رو به کمال داشته باشیم و اگر چنین اجتماعی نداشته باشیم، ماهیت تشکل ها معنا نخواهد داشت.

۴ اگر بخواهید مقایسه ای میان فرهنگ همراهی با تشکل ها و انجمن های ایران در مقایسه با کشورهای توسعه یافته داشته باشید، به چه نکاتی در این باره اشاره می کنید؟

در کشورهای توسعه یافته، عضویت در تشکل ها و انجمن ها موجب تفاخر افراد است چرا که به آن ها هویتی اجتماعی می بخشد و گویی برای این افراد، یک مقام و رتبه از سوی نهادهای بالادستی در نظر گرفته شده است اما ما در ایران و از سوی اعضای جامعه خود با چنین رویکردی مواجه نمی شویم. در نتیجه به منظور جلب رضایت آن ها تلاش می کنیم خدمات متعددی را برای اعضا ایجاد کنیم و به سراغ مزیت هایی همچون ایجاد اشتغال، بیمه تکمیلی، خدمات آموزشی، خدمات ورزشی، عقد قرارداد با بورس، ارائه مشاوره حقوقی، مالی مالیاتی و امثال آن ها می رویم که اتفاقاً همین رویه ما را از مسیر اصلی خود دور خواهد کرد. در این راستا به دلیل کند شدن سرعت حرکت به سمت اهداف تشکل، پس از مدتی متوجه می شویم که بسیاری از مسائل تخصصی حوزه نساجی حل و فصل نشده است.

۴ آیا از تعامل بخش دولتی با تشکل خود طی سال های اخیر راضی هستید؟

درصد قابل توجهی از ساختار صنعتی و اقتصادی ما سیاسی است در نتیجه انتظار این که نهادهایی از دل مردم بیرون بیایند و عملکرد موفقی داشته باشند

کمی بعید به نظر می‌رسد. پس از وقوع بحران کرونا به وزارت کشور نامه ارسال کردیم که اکنون دچار مشکل هستیم و از آن‌ها درخواست حمایت‌های مالی شد. درآمد ما از حق عضویت و رویدادهایی است که برگزار می‌کنیم و بر اساس آن‌ها حامیان مالی، ما را همراهی می‌کنند اما در شرایط کنونی تمامی این فعالیت‌ها متوقف شده است و درآمدی برای صرف هزینه‌های تشکل وجود ندارد.

این در حالی است که وزارت کشور در پاسخ به نامه ما وعده کمک در یک سال آینده را داد. به‌هرروی معتقدم نساجی ایران هیچ‌گونه وابستگی به دولت ندارد. تنها موضوع چادر مشکی در یک کارخانه دولتی مدیریت می‌شود که آن‌هم باوجود تمام وابستگی‌ها حمایت چندانی نمی‌شود و با چالش‌های بسیاری مواجه است و در مجموع چه تشکل‌های کارفرمایی به دلیل دارا بودن منابع مالی و چه تشکل‌های کارکردی و فردی همچون ما به دلیل مشکلات اقتصادی درگیر مسائل و چالش‌های بسیار هستیم.

با توجه به اهمیت نقش و جایگاه صنعت نساجی در رونق اقتصادی کشور، طی سال‌های اخیر، نام این عرصه بارها و بارها بر سر زبان افتاد و اخبار تلخ و شیرین بسیاری را از دل این حوزه منتشر کرده‌ایم؛ اما بعضاً با موضوعاتی همچون خطر ورشکستگی این صنعت در ایران مواجه می‌شویم که به‌شدت نگران‌کننده است. نظر شما در ارتباط با وضع موجود چیست؟

به‌هیچ‌عنوان ورشکستگی صنعت نساجی در ایران را قبول ندارم. آنانی که ورشکست شده‌اند، دولتی بودند، امکان اداره امور برایشان وجود نداشت و در حقیقت ساختار دولت توان اداره آن واحدهای صنعتی را نداشت. باین‌حال همواره صنعت نساجی در میان سایر صنایع، بالاترین اشتغال‌زایی را پس از نفت داشته و هیچ صنعتی به این اندازه گسترده نیست. به‌هرروی مد

و پوشاک در تمام جهان سرآمد است و هیچ فردی نمی‌تواند این مهم را نفی کند که این صنعت یکی از مهم‌ترین زیربناهای اقتصادی و تجاری هر کشوری به شمار می‌رود.

نظر شما در ارتباط با واردات حوزه نساجی از مواد اولیه گرفته تا تجهیزات و تکنولوژی روز دنیا به داخل کشور چگونه است؟

همواره صنعت نساجی در بخش خصوصی یکی از مهم‌ترین صنایع با سوددهی قابل توجه بوده است. ما با واردات مخالف نیستیم چرا که بر این باوریم نساجی بدون واردات معنا ندارد اما نباید از حمایت و تأمین بنگاه‌های خودی غافل شد. ترکیه به چه دلیل بالغ بر سه دهه از نساجی ایران جلوتر است؟ در ترکیه وقتی صنعت نساجی با بحران پنبه مواجه می‌شود و درعین‌حال سطح کشت جهانی و قیمت نیز تغییر می‌کند، باین‌حال دولت به تولیدکننده می‌گوید نگران نباش و ما پنبه را با همان نرخ قبلی برای تو تأمین می‌کنیم.

در نتیجه تولیدکننده به‌جای آنکه درگیر تأمین مواد اولیه ناموجود شود، انرژی خود را صرف پویایی و توسعه مجموعه خود می‌کند. در همین شرایط سخت، کارخانه‌هایی در حوزه تولید نخ و پارچه وجود دارد که به تکنولوژی روز مجهز شده‌اند. اما ما در ایران در بحث ماشین‌آلات، همچنان به قابلیت رقابت نرسیده‌ایم و هرچند به لحاظ سخت‌افزاری رشد خوبی داشته‌ایم اما همچنان با استانداردهای جهانی فاصله بسیاری داریم و در بحث تکنولوژی نساجی و ساخت‌افزار، وابسته به واردات هستیم.

اگر بخواهید مقایسه‌ای میان عملکرد دانشگاه و صنعت در حوزه نساجی داشته باشید، به چه نکاتی اشاره کرده و کدام را در قیاس با دیگری پیش رو می‌دانید؟

دانشگاه مباحث علوم پایه را می‌آموزد. دانشگاه باید زیربنای افراد را قدرت بخشد. مهندسی یعنی تفکر

و خلق. باید به فارغ‌التحصیلان فرصت داد تا دانش لازم را کسب کرده و آن را در گذر زمان به مهارت تبدیل کنند. دانشگاه را به این موضوع متهم می‌کنند که مطالب به‌روز ندارد درحالی‌که ما در بخش صنعت نیز به لحاظ دستگاه‌ها و سخت‌افزار دچار مشکل هستیم و همچنان تجهیزات ما به علم مکانیک وابسته هستند و نه علم الکترونیک. با این همه معتقدم در این جریان، صنعت از دانشگاه جلوتر است و یکی از راه‌های تقویت دانشگاه این است که فضای لازم برای برپایی دوره‌های تکمیلی بر اساس نیاز صنعت تعریف شود.

امروز حدود ۵۰ درصد تولیدات نساجی منسوجات بی‌یافت است و ما طی این سال‌ها از این مهم غافل بوده‌ایم و چه‌بسا بسیاری از محصولات و لباس‌های پزشکی که می‌توانست پس از وقوع بحران کرونا به ما در تهیه ملزومات کمک کند، به همین دانش و فناوری وابسته بود.

نکته دیگر آنکه صنعت برای رفع کمبودها و نواقص خود طی سال‌های اخیر و در صورت لزوم از کشورهای خارجی، افراد متخصصی را آورده است چرا که صاحبان صنعت از این بنگاه کسب درآمد می‌کنند و باید به فکر وضع موجود باشد، اما دانشگاه از آنجاکه به بخش دولتی و تمام مشکلات اقتصادی این بخش وابسته است، نتوانسته که از ظرفیت‌های بین‌المللی در راستای ارتقاء سطح خود بهره‌گیرد.

در پایان از اولویت برنامه‌های جامعه متخصصین صنایع نساجی بگوئید.

لازم است به‌منظور هرچه قوی‌تر شدن تشکل خود جذب سرمایه کنیم و بدون شک یکی از سرمایه‌های اصلی ما، اعضای تشکل هستند. در مجموع از عملکرد خود راضی نیستیم و معتقدیم عملکرد بهتری می‌توان داشت. به هر روی، اعضای هیئت‌مدیره باعلاقه و حس خوب در تمام این سال‌ها فعالیت کرده‌ایم و در کنار امور زندگی و کسب‌وکار تلاش کرده‌ایم تنها اهداف جامعه را مدنظر قرار دهیم و در مسیر تحقق آن‌ها گام برداریم.